

NOVÝ ROK

Právě máte před sebou novou úpravu muzejního věstníku, se kterou se budete nyní setkávat častěji než v minulých letech.

Tato nová úprava signalizuje připravované změny stránek Muzea cenných papírů, která by měla zlepšit přehlednost jednotlivých sbírkových fondů při procházení na současných stránkách.

Nová koncepce by měla rozšířit obzor čtenářů o nová témata. Věstník se již nebude věnovat jen jednotlivým společnostem, ale měl by obsahovat i další odborné a sběratelské otázky.

Plánujeme nově články o výrobě cenných papírů a to jak v minulosti i současnosti, více by měla být probírána obecná historie s ohledem na rozmanitost muzejních sbírek, a tak by se věstník měl věnovat nejen cenným papírům, ale i dalším exponátům jako jsou losy, vkladní knížky, pojistky a další tiskoviny.

Jeho rozsah se zatím nebude příliš měnit a zůstane na jedné až dvou stranách, ale cyklus by měl být pravidelnější s cílem udržet měsíční termín zveřejnění. Pokud se podaří připravit dostatečné množství materiálů ke zveřejnění může se rozsah jednotlivých čísel zvětšovat stejně tak můžeme přistoupit i ke změně periody zveřejnění. To je však závislé především na získávání zajímavých exponátů a informací k daným kusům a tak budeme rádi i za Vaše podněty, připomínky nebo i články, které se budou do nové koncepce hodit.

V budoucnu by se z této podoby věstníku mohl stát i magazín pro všechny sběratele a zájemce o obor cenin a cenných papírů, resp. skripofilie a historie vůbec. Nové číslo by se mělo objevit vždy koncem měsíce.

Věříme, že se Vám tato nová podoba bude líbit a že si najdete vše co Vás zajímá a předáte svojí zkušenost i dalším čtenářům.

Praha, 25.1.2010

SBÍRKA CESTOVNÍCH PASŮ

Jednou z novinek v Muzeu cenných papírů je zpřístupnění sbírky pasů, cestovních a osobních dokladů platných na území Československa v letech 1800-1992. Především se jedná o sbírku cestovních pasů z let 1918-1992, ale ve sbírce jsou i jiné druhy cestovních dokladů, jako jsou lodnické a námořní knížky, cestovní průkazy a všeobecné občanské legitimace, známější pod pojmem občanský průkaz.

Časový rozsah pochopitelně zohledňuje i historické země patřící pod správu monarchie, ale vždy se musí jednat o území Československa v hranicích tzv. první republiky z let 1919-1938. Přirozeně, že následují i samostatné územní celky Slovenského štátu a Protektorátu Čechy a Morava, ale tradičně jsou vyjmuty území tzv. sudet, které v těchto letech patří pod správu Německé říše. Takové doklady byly vydávány centrálně v Německu a jsou tedy řazeny pod sbírku světových dokladů.

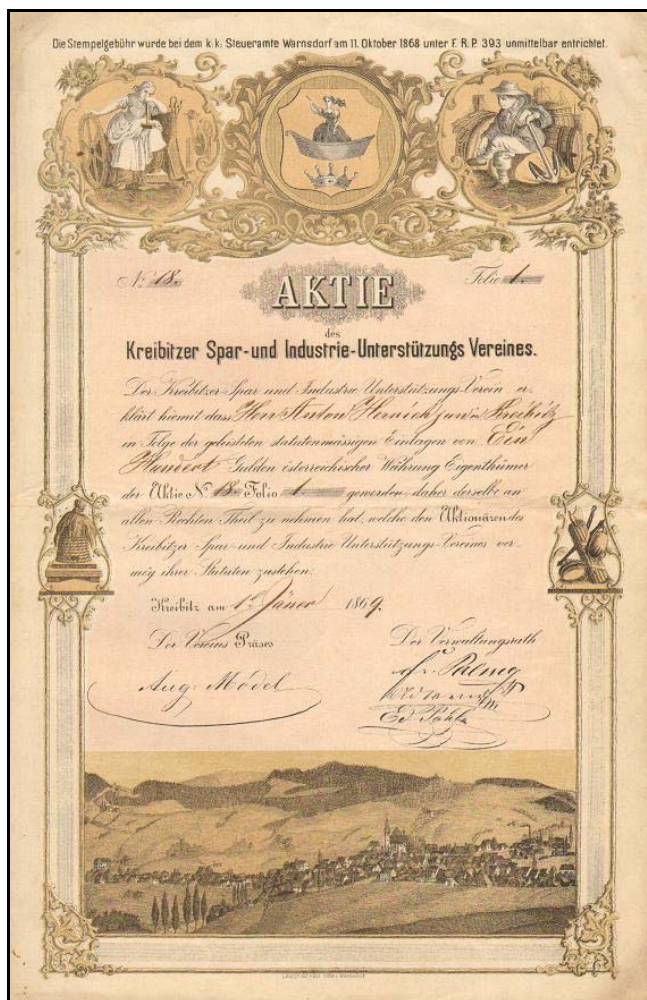
Sbírka československých dokladů je označena signaturou AI a v době zahájení webové prezentace obsahuje 151 exponátů od roku 1918. Dřívější pasy, např. listové pasy Království Českého nejsou doposud zařazeny a kompletace celé sbírky bude probíhat v dalších měsících společně s úplnou digitalizací. V současnosti je k dispozici k nahlédnutí 92 exponátů 60% z celkového evidovaného počtu a další zpracování souvisí s přípravou katalogu Československých pasů, na kterém se v současné době pracuje.

Ve spolupráci s Národním archivem v Praze, Muzeem policie ČR, Státní tiskárnou cenin, s.p. i řadou soukromých sběratelů se ověřují jednotlivé emise a druhy pasů tak, aby byl získán co největší základ pro zpracování typizace jednotlivých druhů. Tato problematika se týká především pasů z let 1918-1959, kde není k dispozici dostatek dobových údajů. V pozdějších letech jsou záznamy přece jen přehlednější a dostupnější i s ohledem na poměrně krátkou dobu od jejich vzniku. Přesto můžeme již nyní konstatovat, že existují stovky variant a druhů základního typu, tzv. občanských pasů. Jistě však najdeme i jednotlivé typy i u dalších dokladů jako služebních a diplomatických pasů.

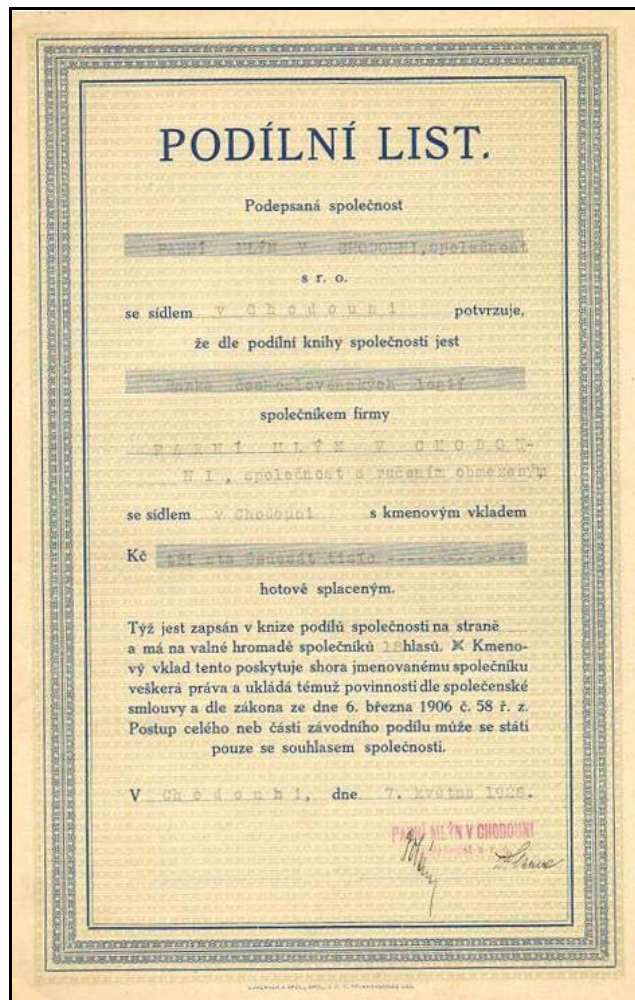
NOVINKY

Každým rokem se objeví mezi sběrateli desítky zajímavých kousků. Někdy se jedná o zapomenuté, dlouho neviděné kusy, jindy však o zcela nové, do té doby neznámé papíry. Často jde o náhodné nákupy, ale jako každý rok i na podzim loňského roku se konala řada specializovaných aukcí, které přinesly ve svých nabídkách tyto skvosty. Z těchto tzv. novinek se nám jak v aukcích, tak i při přímém prodeji podařilo získat pro naše sbírky několik novinek z nichž ty nejzajímavější bychom Vám rádi představili.

Hlavní sbírkou co do významu důležitosti zůstává sbírka cenných papírů z území Československa, tedy sbírka A, resp. s navazující sbírka B, tvořenou kopiemi.

A2000, sign: Lithografie v. Ant. Rothe L Warnsdorf, rok 1868

A2002, sign: Loschner a spol., spol. s r. o., Praha Vršovice, rok 1925

Prvním kusem je akcie firmy „Kreibitzer Spar- und Industrie-Unterstützungs Verein“ tedy Chřibského spořitelního a průmyslového podpůrného spolku vydaná v Chřibské 1. ledna 1869 na 100 zl. rakouské měny. Tato akcie je asi jediným dochovaným kusem a doposud o uvedené společnosti neexistují žádné záznamy. Proto nelze jednoznačně určit zda se jedná o spořitelnu a záložnu, které v tomto období vznikají nebo se jedná o obchodní společnost. Dotazem na SOA Děčín, kam Chřibská spadá nám bylo řečeno, že o této společnosti nemají žádný dobový materiál. Jedinou možnou stopou je archiv SOA Litoměřice se spisy krajského obchodního soudu, ale prozatím nebyla příležitost k podrobnému prostudování tohoto fondu. Z akcie lze vyčíst, že jedním z členů správní rady byl Fr. Palme, majitel sklárny a významný podnikatel. Obchodní ročenka Compass z roku 1874 uvádějící peněžní ústavy v monarchii tuto firmu vůbec neuvádí a tak je pravděpodobné, že se jednalo o obchodní firmu. Kupony na dividendy byly řádně stříhány až do roku 1874 kdy firma zřejmě zanikla jako stovky jiných po krachu Vídeňské burzy.

Druhým, neméně zajímavým a vzácným kusem je podílní list firmy PARNÍ MLÝN V CHODOUNI, společnost s r. o. Tato společnost vznikla v roce 1927 za účasti Banky Československých legií v Praze. Podílní list je tištěn jako blanket, který je doplněn konkrétními údaji na psacím stroji. Tento typ formuláře používala právě Legiobanka pro své kapitálové účasti. Zpravidla do roku 1926 jsou doplňovány údaje ručně, po roce 1927 zpravidla psacím strojem. Základní kapitál společnosti činil 600.000 Kč a tento podíl vystavený na jméno banky představuje 60% podíl na firmě t.j. kapitál 360.000 Kč. S ohledem na podobné podílní listy vystavené skupinou Legiobanky můžeme jednoznačně tvrdit, že byly vydány jen hromadné listy a z dostupných pramenů byly Chodounského mlýna celkem čtyři společníci. Tedy tento podíl je jedním ze 4 vydaných kusů a jedná se o největší vydaný násobek.

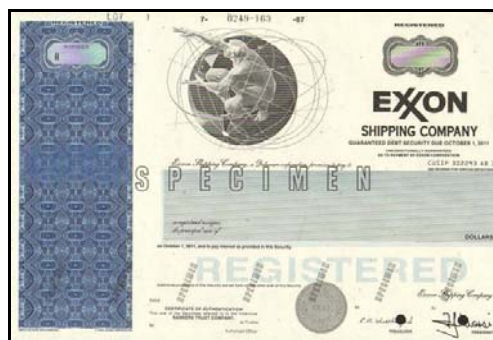
Oba nové exponáty jsou již zařazeny do sbírky A kde je můžete na stránkách muzea najít.

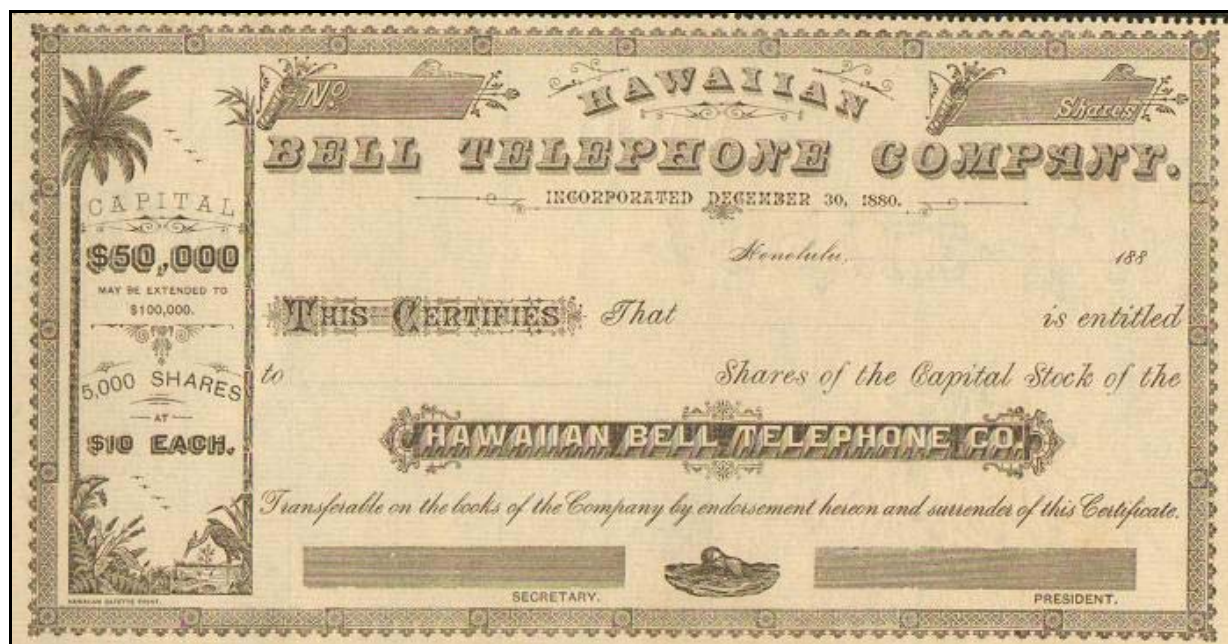
Dalším zajímavým exponátem je kus ze sbírky E. Jedná se o podíl na družstvu „Első Szegedi Cipő-, Csizma- és Papucsipari Szövetkezet“ tedy První segedínské obuvnické družstvo k průmyslové výrobě obuvi, holinek a domácí obuvi. Tento družstevní podíl vydaný 2.8.1919 na 100 K není na první pohled nikterak zajímavý svojí grafickou úpravou nebo jinou zřetelnou upoutávkou. Stačí však otočit na rubovou stranu a hned každý pozná čím je tento papír ojedinělým. Na rubové straně je fotografie zakladatele s jeho šesti pomocníky, kteří jsou zde jmenovitě uvedeni. To je velmi neobvyklé včetně použití fotografie. Obecně jsou fotografie na cenných papírech používány zřídka. Za nejstarší cenný papír s použitou fotografií je považována akcie cukrovarnické firmy Actien-Zucker-Fabrik Badersleben vydaná v roce 1888. Prozatím se jedná o jediný takový papír ve sbírkách MCP a není příliš pravděpodobné, že takových obdobných papírů přibude.

Pro sbírku Y (cenné papíry vydané v USA) bylo získáno několik vzorů různých cenných papírů. Jedním z nich je akcie společnosti EXXON Shipping Company. Tato společnost patří do skupiny naftové společnosti EXXON, která je potomkem gigantu Standard Oil Company založené Johnem D. Rockefellerem. Společnost se věnovala především přepravě ropy prostřednictvím obřích tankerů. Jméno jednoho z nich oblétko světem 24.3.1989. Jednalo se o tanker Exxon Valdez, který havaroval u břehů Aljašky. Ekologická katastrofa při které uniklo přes 40.000 tun ropy byla největší ekologická katastrofa zaviněná člověkem. Koncern Exxon se v roce 1999 spojil s dalším gigantem firmou Mobil a byl utvořen gigant ExxonMobil.

Posledním dnes představeným kusem je akcie z druhé strany zeměkoule. Jde o zakládací akcii telekomunikační společnosti Hawaiian Bell Telephone Company založenou 30.12.1880 a jedná se o nepoužitý blanket. V době vydání byla Havaj samostatnou zemí tzv. Havajským královstvím. To existovalo až do roku 1894 kdy byl proveden na republikánský puč podporovaný Američany a došlo k vyhlášení Havajské republiky. Nově zvolený prezident souhlasil s připojením k USA, které ostrovy anektovalo v roce 1898, ale oficiálně se Havaj stala padesátým státem unie až v roce 1959.

Dokumentární akciová společnost, vznikla 7. 10. 1998 především pro podporu a rozšiřování ceninové tvorby, tisku cenin a jejich dokumentaci. Hlavní činností je tisk akcií, dluhopisů, losů, poukázek a jiných cenin včetně přípravy grafických návrhů, tvorby nových designů a nových ochranných prvků. Součástí práce na ceninách všech druhů je jejich archivace a výzkum pro další vývoj ochrany. Proto je společnost rozdělena na tři divize, z nichž prvou jsme již představili, zabývá se hlavní činností.

Na výrobní divizi navazuje divize VÚROC - Výzkumný ústav rozvoje ochrany cenin vznikla z rozhodnutí valné hromady dnem 1. ledna 2003 a zabývá se tvorbou nových ochranných prvků použitelných na ceninách. Provádí výzkum použitelnosti stávajících ochranných prvků a jejich expertizu, pomáhá při odhalování podělků a dalším zdokonalování ochrany. Zajišťuje odborná školení pracovníků přicházejících do styku s ceninami.

S oblastí tvorby a tisku cenin souvisí příprava změn u akciových společností, které souvisejí s přeměnou podoby akcií ze zaknihované na listinnou včetně veškerých potřebných dokumentů. Proto byla vedle společnosti Dokumentární a. s. založena v roce 2001 DAS CONSULTING s. r. o., která se na tyto akce specializuje a navazuje na přeměny podob, kterou majoritní společník firmy provádí již od roku 1996, kdy došlo k první přeměně akcií ze zaknihované na listinnou v ČR za jeho účasti.

Třetí divizí je Muzeum cenných papírů. Tato část vznikla 1. července 2000 po dlouhých přípravách. Jejím úkolem je založit samostatnou expozici výroby a vývoje cenin u nás i v zahraničí prostřednictvím stálé výstavy. Společnost dále propaguje tisk cenin a historii podnikání, připravuje sborníky i odborné publikace. Všeobecné povědomí o této divizi doprovází příležitostně výstavy nebo zapůjčování vzorků k jejich další reprodukci. V roce 2006 bylo rozhodnuto o výstavbě vlastní muzejní budovy Muzea cenných papírů v Praze. Za tímto účelem byl 25. června 2008 založen samostatný nadační fond, který postupně převezme aktivity této divize.

Dokumentární akciová společnost byla založena v roce 1998 a letos slaví své 10. výročí na trhu. Za tu dobu vyrobila pro stovky klientů víc než 3.660.000 kusů cenných papírů ve jmenovité hodnotě víc než 80 miliard Kč a to nejen pro české firmy, ale např. pro Slovensko, Švýcarsko a další státy v Evropě a střední Americe.

DOKUMENTÁRNÍ a. s.
Pod vilami 13, 140 00 Praha 4 - Nusle
Tel: 241 740 079, Fax: 241 744 015
Mobil: 603 545 901
E-mail: das-mcp@volny.cz
www.das-mcp.cz

MUZEUM CENNÝCH PAPIRŮ
NADAČNÍ FOND

369 00 00 369 / 0800

NADAČNÍ KONTO

PŘISPĚJTE DROBNÝM PŘÍSPĚVKEM NA VYBUDOVÁNÍ STÁLÉ EXPOZICE

Muzeum cenných papírů, nadační fond, Pod Vilami 1038/13, 140 00 Praha 4 - Nusle, IČ 28 42 98 93, fond zapsán v nadačním rejstříku MS v Praze N697. Věstník je vydáván měsíčně jako zpravodaj o činnosti fondu a jeho sbírkách. Je šířen prostřednictvím webových stránek muzea za pomoci DAS MEDIA, a. s. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Šíření všech reprodukcí i textů bez dalšího souhlasu MCP je zakázáno a podléhá autorskému a reprodukčnímu právu.